

**Wyjaśnienia UOKiK dotyczące możliwych wariantów postępowania w odniesieniu do
czasu obowiązywania uchwał przewidujących udzielanie pomocy *de minimis*
zgodnie z rozporządzeniem KE nr 1407/2013 - stan na
18.10.2023 r.**

Komisja Europejska planuje przyjęcie nowego rozporządzenia regulującego udzielanie pomocy *de minimis* w okresie 2024-2027, które ma zastąpić obowiązujące do dnia 31 grudnia 2023 r. rozporządzenie KE nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*¹ (dalej: rozporządzenie KE nr 1407/2013). Projekt nowego rozporządzenia przewiduje m.in.:

- zwiększony limit pomocy *de minimis* do kwoty 300 tys. EUR w okresie 3 lat dla jednego przedsiębiorcy (obecnie limit wynosi 200 tys. EUR);
- usunięcie odrębnego limitu pomocy *de minimis* dla przedsiębiorstw prowadzących działalność zarobkową w zakresie drogowego transportu towarów (obecnie wynosi on 100 tys. EUR);
- wprowadzenie centralnego rejestru pomocy *de minimis*, zawierającego informacje o pomocy *de minimis* przyznanej przez wszystkie organy w danym państwie członkowskim;
- zmianę sposobu obliczania 3-letniego okresu przy sumowaniu limitu *de minimis* (kwestia ta wydaje się jednak nadal nieprzesądzona przez KE).

Jeśli chodzi o obowiązujące w gminach programy pomocowe (uchwały) zgodne z rozporządzeniem KE nr 1407/2013 dotyczą one m.in.:

- 1) zwolnienia z podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych (uchwały przyjmowane na podstawie art. 7 ust. 3 lub art. 12 ust. 4 ustawy z 12.01.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych);
- 2) różnicowania stawek podatku od nieruchomości (uchwały przyjmowane na podstawie art. 5 ust. 2-4 ustawy z 12.01.1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych);
- 3) ulg w spłacie należności cywilnoprawnych (uchwały przyjmowane na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z 27.08.2009 r. o finansach publicznych);

¹ Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013 ze zm.

- 4) dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru (uchwały przyjmowane na podstawie art. 81 ust. 2 ustawy z 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami);
- 5) dotacji celowe przeznaczone na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej (uchwały przyjmowane na podstawie art. 403 ust. 5 ustawy z 27.04.2001 r. - Prawo ochrony środowiska);
- 6) dotacji na wykonanie robót budowlanych polegających na remoncie lub przebudowie, prac konserwatorskich i restauratorskich w odniesieniu do nieruchomości niewpisanych do rejestru zabytków (uchwały przyjmowane na podstawie art. 35 ust. 2 ustawy z 9.10.2015 r. o rewitalizacji).

Powyższe uchwały zawierają w swej treści bezpośrednie odesłania do obowiązującego do końca roku rozporządzenia KE nr 1407/2013 z którego wynika, że w akcie stanowiącym podstawę udzielania pomocy *de minimis* należy podać pełny tytuł rozporządzenia określającego warunki dopuszczalności tej pomocy wraz z publikatorem. Oprócz przepisów umożliwiających podmiotowi udzielającemu pomocy skuteczne jej nadzorowanie i monitorowanie (obowiązek przedkładania przez wnioskodawców wymaganych dokumentów), uchwały gminne określają również maksymalny czas ich obowiązywania zgodnie z okresem obowiązywania rozporządzenia KE nr 1407/2013.

W tym zakresie należy zauważyć, że rozporządzenie KE nr 1407/2013 obowiązuje do dnia 31 grudnia 2023 r., przy czym wprowadzono w nim zasadę, że po upływie ww. okresu wszelkie środki pomocy *de minimis*, spełniające warunki w nim określone (przyjęte do dnia 31 grudnia 2023 r.), można wdrażać w sposób prawomocny przez kolejne 6 miesięcy, a zatem maksymalnie do 30 czerwca 2024 r.

Przekładając tę zasadę na obowiązujące w gminach uchwały, oznacza to, że będzie można udzielać pomocy *de minimis* zgodnie z rozporządzeniem KE nr 1407/2013 jeszcze do dnia 30 czerwca 2024 r., o ile jednak:

- okres obowiązywania danego programu pomocowego (uchwały) nie został ograniczony do wcześniejszej daty (np. 31.12.2023 r.),
- dany program pomocowy (uchwała) przewiduje wprost taką datę obowiązywania (tj. 30.06.2024 r.),
- dany program pomocowy (uchwała) w ogóle nie określa daty obowiązywania.

W tym kontekście należy podkreślić, że rozporządzenie KE nr 1407/2013 nie zmienia, ani nie przedłuża okresów obowiązywania aktów prawa krajowego, a jedynie daje taką możliwość ustawodawcy/uchwałodawcy krajowemu. Błędne jest tym samym przyjmowanie, że akt prawa unijnego (rozporządzenie Komisji Europejskiej), przedłuża obowiązywanie aktów prawa krajowego.

Reasumując, w kontekście dat obowiązywania uchwał gminnych zgodnych z rozporządzeniem KE nr 1407/2013 oraz niepewności co do momentu publikacji przez KE nowego rozporządzenia, obecnie zidentyfikować można 3 następujące warianty postępowania wraz z ich skutkami:

1) **Uchwała obowiązuje do dnia 31 grudnia 2023 r.**

- a) Po upływie ww. terminu uchwała wygaśnie, co oznacza, że zastosowanie 6-miesięcznego okresu przejściowego (do 30.06.2024 r.) wynikającego z rozporządzenia KE nr 1407/2013 nie będzie dopuszczalne.
- b) Dopuszczalne jest przedłużenie - np. w drodze nowelizacji - okresu obowiązywania uchwały o 6-miesięczny okres przejściowy (do 30.06.2024 r.), przy czym w takim przypadku należy uwzględnić fakt, że przedsiębiorcy, którzy nabędą prawo do pomocy w okresie od 1.1.2024 r. do 30.06.2024 r. będą korzystać z takiej pomocy wciąż na warunkach wynikających z rozporządzenia KE nr 1407/2013, które *de facto* będą mniej korzystne aniżeli te, które KE planuje zawrzeć w nowym rozporządzeniu (np. mniejszy pułap pomocy *de minimis*, wciąż odrębny i niższy pułap dla sektora transportu drogowego towarów).
- c) Dostosowanie znowelizowanej uchwały do nowego rozporządzenia KE (po publikacji nowego rozporządzenia w Dz. Urz. UE i z datą obowiązywania nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2024 r.).

2) **Uchwała obowiązuje do dnia 30 czerwca 2024 r.**

Pomoc na jej podstawie może być udzielana maksymalnie do dnia 30.06.2024 r., przy czym możliwe jest jej wcześniejsze dostosowanie do nowego rozporządzenia KE (po publikacji nowego rozporządzenia w Dz. Urz. UE i z datą obowiązywania nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2024 r.).

3) **Uchwała nie zawiera końcowej daty obowiązywania.**

O ile uchwała powołuje się na rozporządzenie KE nr 1407/2013, pomoc na jej podstawie może być udzielana maksymalnie do dnia 30.06.2024 r., przy czym możliwe jest jej wcześniejsze dostosowanie do nowego rozporządzenia KE (po publikacji nowego

rozporządzenia w Dz. Urz. UE i z datą obowiązywania nie wcześniej niż od 1 stycznia 2024 r.).

Niezależnie od przyjętego w gminie wariantu należy mieć na uwadze zasadę, zgodnie z którą, **przedsiębiorcę korzystającego z pomocy obowiązują warunki z dnia udzielenia pomocy (nabycia prawa do pomocy)** w rozumieniu art. 2 pkt 11 *ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*. Oznacza to przykładowo, że jeśli do dnia 31 grudnia 2023 r., przedsiębiorca nabędzie prawo do pomocy w formie zwolnienia z podatku od nieruchomości na warunkach wynikających z rozporządzenia KE nr 1407/2013, to właśnie te warunki będą stosowane przez cały okres korzystania z pomocy (np. przez 5 lat zwolnienia) i to niezależnie od tego, że od dnia 1 stycznia 2024 r. zacznie obowiązywać nowe rozporządzenie KE (z warunkami zmienionymi). Tym samym warunki wynikające z nowego rozporządzenia KE będą mogły być stosowane wyłącznie w odniesieniu do przedsiębiorców, którzy nabędą prawo do pomocy na podstawie uchwał dostosowanych do nowego rozporządzenia KE, a zatem najwcześniej od dnia 1 stycznia 2024 r.

Jednocześnie w związku ze zmianą uchwał gminnych, z których część wygaśnie w najbliższym czasie, należy przypomnieć zasadę zgodnie z którą, **prawo do pomocy (np. prawo do zwolnienia z podatku od nieruchomości), które zostało nabyte w trakcie obowiązywania uchwały, ma zastosowanie przez cały okres w niej przewidziany bądź do momentu osiągnięcia limitu pomocy de minimis (o ile nastąpi to wcześniej)**. Nie ma przy tym znaczenia fakt, że uchwała na podstawie której przedsiębiorca nabył prawo do pomocy (np. w latach poprzednich) formalnie wygasła (np. z dniem 31.12.2023 r.). Niniejszą zasadę ochrony praw nabytych potwierdza ukształtowane orzecznictwo sądowo-administracyjne (przykładowo wyrok NSA z dnia 6.06.2023, sygn. akt III FSK 2183/21; wyrok NSA z dnia 9.05.2017 r, sygn. akt II GSK 2386/15).

Jeśli chodzi o kwestie proceduralne, zgodnie z art. 7 ust. 3 *ustawy o pomocy publicznej*, projekt programu pomocowego (w przedmiotowym przypadku projekt uchwały) przewidujący udzielanie pomocy de minimis **podlega wyłącznie zgłoszeniu Prezesowi UOKiK, który w terminie 14 dni może przedstawić zastrzeżenia dotyczące przejrzystości zasad udzielania pomocy**. Podkreślić należy, że obowiązek zgłoszenia **dotyczy nie tylko projektów nowych uchwał, ale również projektów ich nowelizacji w zakresie np. daty obowiązywania**.

Pragnę zauważyć, że przedstawione powyżej wyjaśnienia należy w całości odnieść do zmienianego również od dnia 1 stycznia 2024 r. rozporządzenia, które ma zastąpić obecnie obowiązujące **rozporządzenie KE nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym**². Jak sugeruje nazwa tego rozporządzenia - w porównaniu do ogólnego rozporządzenia KE nr 1407/2013 - ma ono zastosowanie wyłącznie do wybranego kręgu beneficjentów, tj. podmiotów świadczących tzw. usługi w ogólnym interesie gospodarczym (UOIG), do których można przykładowo zaliczyć: opiekę zdrowotną i socjalną (np. opiekę nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi), mieszkalnictwo socjalne, transport publiczny, gospodarkę komunalną (np. odpadami), usługi telekomunikacyjne, energetykę, usługi pocztowe, radiofonię i telewizję.

Projekt nowego rozporządzenia de minimis ws. UOIG przewiduje m.in.:

- zwiększony limit pomocy *de minimis* UOIG do kwoty 700 tys. EUR w okresie 3 lat dla jednego przedsiębiorcy (obecnie limit wynosi 500 tys. EUR);
- brak wykluczenia przedsiębiorstw prowadzących działalność zarobkową w zakresie drogowego transportu towarów;
- wprowadzenie centralnego rejestru pomocy *de minimis* zawierającego pełne informacje o pomocy *de minimis* przyznanej przez wszystkie organy w danym państwie członkowskim.

Podobnie jak w przypadku rozporządzenia, które ma zastąpić rozporządzenie KE nr 1407/2013, także i w tym przypadku nie zostało ono nadal opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE.

W kontekście powyższych wyjaśnień należy jednocześnie przypomnieć, że kwestie związane z rozporządzeniami KE w zakresie pomocy *de minimis* w rolnictwie (rozporządzenie KE nr 1408/2013) oraz rybołówstwie (rozporządzenie KE nr 717/2014) pozostają we właściwości Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

² Dz. Urz. UE L 114 z 26.4.2012 ze zm.